

steriet har den Gang ikke sat nogen særdeles Pris paa den Ret, der var betinget i 1862. Nu mener det ærede Medlem, at det er saa retfærdig en Afgørelse, der er foreslaaet i Vædringsforslag Nr. 3, men jeg haaber dog ikke, man vil vedtage det, thi det er efter min Mening et alt for uretfærdigt Forslag. Det ærede Medlem glemmer nemlig at beskæftige sig med den ene Side af Sagen, og det er den, der vender ud til Kommunen. Jeg skal beskæftige mig et Øjeblik med den. Jeg gjorde allerede forleden opmærksom paa, at tidligere havde vi Kongeveje, som de kaldtes den Gang, Statslandeveje, Chausséer, som vedligeholdtes og soigneredes af Staten, og vi havde Hovedlandeveje, til hvis Standiættelse Staten bidrog. Ved Loven af 21de Juni 1867, altsaa senere end Loven af 1862, gif disse Veje og Gader over til kommunal Besiddelse og Vedligeholdelse. Saa fremkom der i 1874 et Lovforslag om Lokomotivers Anvendelse paa Sporveje, hvortil der sluttede sig forskellige andre Bestemmelser; og som det vil være i Erindring, gif Lovforslaget i en anden Retning end det tidligere, idet det indsatte Kommunen som berettiget i Stedet for Staten. Er det nu ikke ret naturligt, at man siger: Det er Kommunerne, paa hvis Gader og Veje Sporene ligge, og skal der altsaa forbeholdes Rettigheder, skulle de forbeholdes Kommunerne. Men det ærede Medlems Vædringsforslag, der skal være saa retfærdigt og billigt, udelukker totalt og for bestandig Kommunernes Ret. Skal det være retfærdigt? Jeg forstaar det ikke.

Og nu kommer jeg til noget, som er ret artig, og det er det, at i 1874 foreslog Regeringen i sit Lovforslag den samme Bestemmelse, som findes i Loven af 23de Januar 1862 med Hensyn til Indløsningen: Overgang til Staten. Men Rigsdagen — det var Folketinget, som tog Initiativet — satte den Bestemmelse ind, at Retten skulde gaa over til Kommunerne. Jeg er altsaa i god Overensstemmelse med Rigsdagens, Folketingets og ogsaa Landstingets, Vedtagelse den Gang, naar jeg siger: Kommunernes Rettigheder skulle her gaa forud for Statens. Det er en simpel og klar Bestemmelse, det er ganske sikkert. Men uden videre at sige: Vi indtassere for bestandig saa store Provenuer af, hvad der indvindes ved en Sporvejs Drift, det faar saa Staten for bestandig, men Kommunerne give vi Kul — forekommer mig, efter hvad jeg har udviklet, og hvad vistnok enhver vil sande, som har haft med denne Sag at gøre, at være den højeste Besynderlighed. Naar Frederiksberg Kommune alene vedligeholder Gamle Kongevej

og holder Sporet i Orden — ja, det kan ogsaa være en By ude i Landet, som vedligeholder og anlægger Vejene og vi kunne jo ogsaa komme til Sognekommuner, det vil maasse gøre et andet Indtryk — saa vilde det dog være høist besynderligt, om man siger: fordi Staten giver denne Koncession, som ganske vist kan være til nogen Nytte for Beboerne, men som ogsaa kan være til Gene for Kommunerne, skal Staten for bestandig have en Afgift og Kommunerne ingen Ting. Hvis det skal være retfærdigt, saa forstaar jeg ikke denne Retfærdighed. Derpaa gaar det Vædringsforslag, som er stillet under Nr. 3, ud, og derfor maa jeg meget indstændig fraraade, at man vedtager det. — Som sagt, hele det ærede Medlems Synspunkt har den Fejl, at han tillægger denne Bestemmelse i Loven af 1862 en saa overordentlig Vægt, at Staten skal for bestandig søge at saa Indtægter af disse Koncessioner, som man dog næppe noaen Sinde — den Gang var det jo en ny Materie — har tænkt sig skulde være en Guldkrube for Statskassen. Men senere har man fra Rigsdagens, Lovgivningsmagtens, Side ladet Bestemmelserne gaa i den Retning, at hvis nogen skulde have Fordel af disse Sporveje, og hvis de skulde knyttes nøje til nogen, skulde det være Kommunerne. Og i det Lovforslag, der foreligger her, gaa vi endnu videre og gøre Kommunerne til Hovedpersoner og Staten kun til tilhynsførende. Men nu at have denne gamle Bestemmelse op og fortolke den frit saaledes, at Staten for bestandig skal have Andel i disse Indtægter, fraraader jeg indstændig, og de, der have Syn for, hvad Kommunernes Krav burde være i den Retning, skulle ikke let komme til at stemme for det ærede Medlems Undervædringsforslag.

Det. Hansen: Det forekommer mig at være en Fejl ved den Bestemmelse, som blev vedtagen ved anden Behandling, og som findes i § 4, 2det Stykke, og ligeledes ved de to Vædringsforslag, som nu foreligger under Nr. 2 og 3, at de alle gaa ud fra den Forudsætning, at der skal finde en Forlængelse Sted for de nuværende Koncessionshavere, saa at der, naar Koncessionstiden er udløbet, paa visse Betingelser skal gives en Forlængelse af Koncessionen, at de skulle under visse Omstændigheder vedblive at drive Sporvejene. Navnlig her i Kjøbenhavn vil det, antager jeg, i alt Fald for Hovedrouternes Vedkommende, Kjøbenhavns Sporvejssekskab og Nørrebro's Sporvejssekskab — og det er navnlig dem, der er Tale om — være fordelagtigt for Kjøbenhavns Kommune at overtage dem. Men det